

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Диана Василева Стефанова - Петрова, дмн,

гастроентеролог към Клиника по пропеедвтика на вътрешните болести "Проф. д-р Ст. Киркович" – УМБАЛ "Александровска",
Медицински Университет – София

Относно: дисертационен труд на тема „Метаболитен синдром, неалкохолна стеатозна болест и сърдечно-съдови усложнения – диагностика и лечение“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност "Кардиология" (код 03.01.47) на **д-р Нонка Николова Юрукова**, свободен докторант в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, по професионално направление 7.1. Медицина (Кардиология) към Катедра по вътрешни болести, фармакология и клинична фармакология, педиатрия, епидемиология, инфекциозни и кожни болести на Медицински факултет към Софийски университет „Св. Климент Охридски“, съгласно Заповед № РД 38-487 от 01.08.2019 на Ректора на Софийски Университет „Св. Климент Охридски“.

Кратки биографични данни

Д-р Нонка Николова Юрукова завършва висше медицинско образование през 1996 г. в МУ – София. През 2003 г. придобива специалност по вътрешни болести, а през 2007 г. - по гастроентерология. От 2010 г. е с призната правоспособност по конвенционална ехография; а от 2011 г. по абдоминална доплерова сонография.

От 01.08.2003 г. до 15.02.2010 г. е лекар-ординатор е УБ „Лозенец“ – Клиника по вътрешни болести; от 15.02.2010 г. до 20.06.2013 г. е хоноруван асистент – лекар-преподавател; от 20.06.2013 г. е редовен асистент към Катедра по вътрешни болести, фармакология и клинична фармакология, педиатрия, епидемиология, инфекциозни и кожни болести към МФ на СУ „Св. Климент Охридски“.

Научен ръководител: Проф. д-р Теменуга Иванова Донова, дмн

Дисертационният труд е посветен на важен и изключително актуален проблем в клиничната практика, свързан с кардиоваскуларните усложнения при пациенти с метаболитен синдром и неалкохолна чернодробна стеатозна болест и тяхното предотвратяване чрез адекватно лечение на метаболитните нарушения и намаляване на тежестта на неалкохолната стеатоза на черния дроб.

Дисертационният труд е представен на 225 стандартни печатни страници, онагледен с 34 таблици и 116 фигури. Библиографията съдържа 304 заглавия на латиница и 3 на кирилица. Структуриран е съобразно изискванията за придобиване на научна и образователна степен „Доктор“, като включва: въведение - 2 стр., литературен обзор – 36 стр., цел и задачи – 1 стр., материал и методика – 22 стр., резултати – 115 стр., обсъждане – 18 стр., изводи – 1 стр., приноси – 1 стр., библиография – 23 стр., приложения публикации, свързани с дисертационния труд – 2 стр. Заглавието на дисертационния труд е ясно и съответства на поставените цел и задачи.

Литературният обзор показва отлично познаване на проблема от дисертантката., която отбелязва нарастващата социалната значимост на неалкохолната стеатозна болест, свързана с висока смъртност от сърдечно-съдови усложнения. Това обосновава необходимостта от определяне на приоритетни рискови групи за сърдечно-съдови заболявания, както и въвеждане на масов screening за установяване на неалкохолната стеатоза на черния дроб.

Целта е ясно определена - да се определи значението на метаболитния синдром и неалкохолната стеатозна болест за сърдечно-съдови заболявания и усложнения с оглед създаване на диагностично-терапевтичен модел на поведение. Оформени са 5 задачи, които отговарят на поставената цел.

Проучването включва 87 пациенти, последователно хоспитализирани в УБ „Лозенец“ – клиника по вътрешни болести и проследявани за периода 2009 - 2019 г. по повод на чернодробно заболяване, както и 62 пациенти с метаболитен синдром и неалкохолна стеатозна болест на черния дроб,

хоспитализирани в УБ „Лозенец“ – клиника по кардиология. Броят на изследваните пациенти, е достатъчен за анализ и достоверни изводи.

Използваните съвременни клинични, лабораторни и инструментални индекси за оценка на стеатоза, възпаление и фиброза, както и отличното познаване на използваните статистически методи от дисертантката (дескриптивна статистика, логистична регресия, дисперсионен анализ) позволяват постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите на дисертационния труд.

Резултатите са коректно представени и подробно изложени на 115 страници. Онагледени са добре на 34 таблици и 116 фигури. Обсъждането е научно дефинирано и позволява да се обосноват три оригинални приноса. Доказано е значението на неалкохолната стеатозна болест като самостоятелен рисков фактор за сърдечно-съдови заболявания и е създаден прогностичен модел за сърдечно-съдови заболявания при пациенти с метаболитен синдром и неалкохолна стеатозна болест. Създаден е клиничен алгоритъм за поведение при пациенти с метаболитен синдром и неалкохолна стеатозна болест. Оценено е значението на неалкохолната стеатозна болест при пациенти с чернодробна трансплантация.

Оформени са и три приноса с потвърдителен характер, които са достоверни по съдържание и могат да се приемат изцяло, тъй като отразяват теоретичните и клинично-приложни елементи на дисертационния труд.

Авторефератът на дисертационния труд е оформен според изискванията в структурен, съдържателен и технически аспект. Той представя основните раздели на дисертацията и най-важните резултати от изследването в достатъчно изчерпателен вид. Авторефератът отразява достоверно дисертационното съдържание и позволява на научната общност да се запознае накратко с най-важното съдържание на труда.

Посочени са три публикации, свързани с темата на дисертационния труд, в които д-р Юркова е първи автор, както и съавторство в четири публикации в български и чужди списания и едно цитиране във *Frontiers in Microbiology*, 6, 2015, art. no. 153, .DOI:10.3389/fmicb.2015.00153.

Критични бележки и препоръки към научните трудове на кандидата

1. Считаю, че всички таблици в дисертационния труд следва да се представят на български език, или ако е наложително да се представят на английски език, то следва да се цитират източниците.
2. Обсъждането ще спечели, ако се сравнят данните на дисертантката с резултатите на повече от един български и международни автори.
3. Считаю, също така, че номерирането в книгописа следва да се промени, без да се използват буквени знаци.

Заключение

Дисертационният труд на д-р Юркова е научно издържан и решава важен и актуален проблем в клиничната практика, свързан с установяване, прогнозиране и профилактика на кардиоваскуларния риск при пациенти с метаболитен синдром и неалкохолна чернодробна стеатозна болест . Дисертационният труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и съответства на специфичните изисквания Медицинския факултет на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ , София.

Дисертационният труд показва, че д-р Юркова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения, като демонстрира качества за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Ето защо убедено давам своята положителна оценка и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен 'доктор' по професионално направление 7.1. Медицина (Кардиология) на д-р Нонка Николова Юркова.

Рецензент:

(проф. д-р Диана Василева Стефанова- Петрова, дмн)

София

19.09.2019 г.